

Боднар С.С., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Миронець О.М., к.ю.н

МОРАЛЬ І ПРАВО

Співіснування моралі та права завжди викликало захоплення та підтримувало дискусії серед філософів, юристів та моральних теоретиків. Ця динамічна взаємодія між моральними цінностями та правовими нормами становить основу функціонування правової системи в будь-якому суспільстві. З одного боку, мораль відображає особисті переконання та внутрішній світ людини, визначаючи його цінності та моральні принципи. З іншого боку, право має об'єктивний характер, регулюючи відносини між людьми та забезпечуючи порядок в суспільстві.

Мораль і право – необхідні, взаємопов'язані і взаємопроникні системи регуляції суспільного життя. Вони виникають у силу потреби забезпечити функціонування суспільства шляхом узгодження різних інтересів, підпорядкування людей певним правилам. Мораль і право виконують єдину соціальну функцію-регулювання поведень людей у суспільстві. Вони представляють складні системи, що включають громадську свідомість моральне і правове; суспільні відносини – моральні та правові; суспільно значиму діяльність; нормативні сфери – моральні та правові норми [1].

Призначення правових і моральних норм, які виникають безпосередньо у суспільних відносинах й фіксують специфічні способи взаємодії людей, полягає в цілеспрямованому впливі на поведінку членів суспільства. Водночас це різні соціальні регулятори із власною специфікою. З'ясування спільного та специфічного в праві й моралі дуже важливе в сенсі вивчення способів їх впливу на свідомість та поведінку людей, форм їх взаємовпливу та взаємодії. Об'єктивні правові норми, які фіксують соціальну взаємодію учасників суспільних відносин, передують закону, покликаному закріпити те, що характеризується як «правова природа речей» [2, с. 2]. Однак при з'ясуванні спільного між правом і мораллю слід брати до уваги головну закономірність: мораль невіддільна від права і є одним з аспектів правових відносин. Право як явище, що протистоїть беззаконню та безладдю, виконує соціальну місію впорядкування суспільних відносин. Воно виникає тоді, коли формуються нові виробничі відносини, при яких моральне регулювання не здатне скоординувати відносини особистості й суспільства і з'являється потреба в жорстких формах впливу на них [3, с. 69].

Отже, виникнення конфліктів між моральними цінностями та

правовими нормами вказує на необхідність постійного діалогу та взаєморозуміння між філософами, юристами та суспільством загалом. Правова система повинна бути відкритою для моральних аргументів і здатною адаптуватися до змін у моральних уявленнях суспільства. Справедливість та етичність мають бути ключовими принципами, які керують формуванням та застосуванням правових норм. Моральні цінності не можуть бути повністю відокремлені від права, оскільки вони впливають на його легітимність та ефективність. З іншого боку, право має свою роль у регулюванні взаємин між людьми та забезпеченні стабільності суспільства.

Література

1. Кушніренко А.В. Проблеми співвідношення права та моралі. Юридичне бюро Кушніренка. URL: <https://jurhelpkorostyshiv.jimdofree.com/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96/%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%973/%D1%81%D1%82%D0-%B0%D1%82%D1%82%D1%96-6/> (дата звернення: 22.04.2024).

2. Крисюк Ю.П. Мораль і право: проблеми співвідношення. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/2208/3/Uzhgor-v19.pdf> (дата звернення: 23.04.2024).

3. Крисюк Ю.П. Мораль і право проблеми співвідношення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2012. С. 67-70.

УДК 321.7 (043.2)

Вержиковська Ю.І., Хубулов І.С., здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Череватюк В.Б., к.і.н., доцент

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО НАРОДОВЛАДДЯ

У науковій літературі по-різному визначають поняття демократії, відзначаючи філософсько-правові та науково-теоретичні визначення даного феномена. Демократія може визначатись як форма політичного режиму, плюралістична організація громадянського суспільства, політичний світогляд, цінність тощо. Сам термін походить із грецької і складається з двох основ «demos»(народ) і «kratos»(влада), які і закладають головний демократичний принцип – «влада народу».

Говорячи про демократію у контексті форми держави варто звернутися до часів афінської демократії. У цьому є певна особливість, тому що афінська та сучасна форми демократії різняться між собою насамперед у визначенні поняття «рівності». На цьому варто наголосити, тому що Афінська держава була рабовласницькою демократією. У